

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

*Насонова А. Ю., студентка
Національний аерокосмічний університет
ім. М.Є. Жуковського «ХАІ»*

*Ковальчук В. Г., д-р наук з держ. упр., в.о.
завідувача кафедри економіки та
публічного управління*

Питання зниження рівня зайнятості населення України, ріст безробіття та трудової міграції громадян стають досить актуальними, що проявляється в значному погіршенні кількісних та якісних параметрів ринку праці, недостатності залучення кадрового потенціалу до пріоритетних галузей економіки країни. Все це суттєво загрожує забезпеченню соціально-економічного розвитку та зниженням рівня економічної безпеки країни. Тому на сьогодні нагальною потребою є формування науково-методичного інструментарію щодо вдосконалення регулювання трудової зайнятості населення з боку держави. Зазначене проблемне питання потребує глибокого наукового аналізу стану показників, що впливають на зайнятість та вироблення на цій основі практичних рекомендацій, які зможуть сприяти розробці і реалізації ефективної державної політики зайнятості, спрямованої на забезпечення продуктивної зайнятості економічно активного населення України.

Державне регулювання зайнятості являє собою комплексний механізм, що включає в себе сукупність самостійних взаємопов'язаних механізмів (методів) державного впливу на ринок праці, що застосовуються для забезпечення стимулювання попиту на послуги робочої сили, її розширеного відтворення та ефективного використання, вирішення інших проблемних питань зайнятості населення. На практиці всі ці механізми тісно переплетені та взаємозв'язані і їх розмежування має дещо штучний характер. Таке відокремлення може полегшити їх дослідження та вдосконалення основних складових цих механізмів.

Кожен механізм включає у себе сукупність методів, засобів та інструментів, за допомогою яких відбувається регуляторний вплив на сферу зайнятості населення з метою забезпечення позитивних змін у функціонуванні системи зайнятості. Тож механізм державного регулювання зайнятості населення являє собою цілий комплекс елементів регулювання, які можна розмежувати за логічною схемою «механізм–метод–засіб–інструмент». Тобто, механізми державного регулювання зайнятості складаються з відповідних методів, які, в свою чергу, передбачають використання певних засобів та інструментів впливу.

Система державного регулювання зайнятості населення формується на мікро-, мезо- та макрорівнях. Це означає, що усі складові механізму є багаторівневими, тобто мають центральний, регіональний, локальний рівні. Тому ефективність застосування будь-якого структурного елементу механізму безпосередньо залежить від узгодженості дій усіх рівнів влади.

Адміністративний механізм державного регулювання зайнятості населення передбачає використання різноманітних за своєю природою адміністративних засобів та методів впливу. Адміністративні засоби – це державні стандарти, ліцензії та сертифікати, дозволи, квоти, ліміти, обмеження, заборони, нормативи, санкції, штрафи тощо. Адміністративні методи державного регулювання базуються на владі, дисципліні, відповідальності, й реалізуються через ієрархію органів управління.

Організаційно-управлінський механізм державного регулювання зайнятості населення – це сукупність організаційних елементів, що мають організовувати регулювання, узгоджуючи інтереси та ресурси окремих економічних суб'єктів у процесі їхньої взаємодії та забезпечувати ефективну діяльність державно-управлінської системи у сфері зайнятості. Зазначений механізм державного регулювання зайнятості населення передбачає використання організаційних методів впливу: організація та підвищення ефективності роботи Державного центру зайнятості України (Центральний апарат), базових та міжрайонних центрів зайнятості, створення інформаційної системи, що обслуговує ринок праці; державної системи профорієнтації молоді, підготовки і перепідготовки, підвищення кваліфікації кадрів; моніторинг національного ринку праці; профдіагностика на базі професіограми; доступ до електронних баз вакансій; інформаційна й консультативна діяльність для осіб, які шукають роботу чи бажають започаткувати власний бізнес; розробка, прийняття і реалізацію стратегій, державних та територіальних програм сприяння зайнятості, програм професійного навчання безробітних, планів; організація стажування, громадських та інших робіт тимчасового характеру і забезпечення участі у них безробітних; координація зусиль, ресурсів і контроль; системне прогнозування потреб економіки і ринку праці у робочій силі; оцінка впливу на ринок праці політики у сфері зайнятості; міжнародне співробітництво і забезпечення співпраці, сприяння укладанню договорів публічно-приватного партнерства; проведення наукових досліджень та висвітлення їх результатів у засобах масової інформації та під час комунікативних заходів. Основними інструментами організаційного механізму є державні, регіональні, цільові програми сприяння зайнятості, програми професійного навчання і підвищення кваліфікації, державне замовлення й державний контракт; договори; плани; проекти; прогнози, інформаційне забезпечення, моніторинг у сфері зайнятості.

Варто окремо звернути увагу на застосування у державному регулюванні найрізноманітніших сучасних засобів інформації та інформаційних інструментів: Єдиної інформаційно-аналітичної системи та електронної бази вакансій, онлайн-зв'язку (дистанційне навчання, відеореєстр, відеовакансії, співбесіди по скайп-зв'язку), консультативно-інформаційних послуг, послуг операторського телефонного центру, інформування щодо ситуації на ринку праці, публікації у засобах масової інформації та через інтернет-ресурси, соціальні мережі, інформаційні кампанії на радіо, інформаційні телесюжети, та інтерв'ю та інших. Адміністративний та організаційний механізми державного регулювання зайнятості населення втілюються в управлінську практику органами публічного управління, а також суб'єктами організаційної інфраструктури [4, с. 22].

Економічний механізм державного регулювання зайнятості створює певні умови, що спонукають суб'єктів ринку праці діяти в необхідному для держави напрямі, з метою підтримання нормального з погляду ринкової економіки співвідношення між попитом та пропозицією робочої сили.

Вважаємо за необхідне виокремити також соціально-психологічний механізм у державному регулюванні зайнятості населення, який на думку ряду дослідників не потребує окремої уваги оскільки тією чи іншою мірою вже представлений в інших механізмах державного регулювання. Однак, на нашу думку, саме соціально-психологічні методи державного регулювання є рушійною силою, направленою на формування в громадян почуття гідності, патріотизму та суспільної значущості, підвищення трудової та політичної активності, прагнення забезпечити власний добробут і добробут суспільства.

До них належать такі: спонукання, роз'яснення, заохочення, залучення, гуманізація праці, пропагування ідей (соціальна реклама, роз'яснювальна робота), моральне стимулювання, мотивація, етичне виховання, переконання тощо. Соціально-психологічні методи можуть бути направлені на формування особистості та гармонійний її розвиток; формування системи ціннісних орієнтирів, мотивації та підтримку позитивних переконань; регулювання відносин між людьми. В результаті застосування цих методів можна досягнути відповідних напрямків корегування відносин у сфері зайнятості.

Яскравим прикладом використання соціально-психологічних методів є професійна орієнтація населення, що передбачає застосування комплексу соціальних і психологічних заходів, спрямованих на активізацію процесу професійного самовизначення особи, виявлення її здібностей, індивідуально-психологічних характеристик, особливостей, професійних інтересів, нахилів, можливостей, що впливають на вибір або зміну професії та виду трудової діяльності.

Отже, ринкове і державне регулювання поєднані в єдиний механізм, який постійно пристосовується до мінливих внутрішніх і зовнішніх умов господарювання і націлений на створення умов для забезпечення повної та продуктивної вільно обраної зайнятості, забезпечення соціального захисту населення в разі настання безробіття. Для цього держава володіє досить широким діапазоном різноманітних механізмів, методів, засобів та інструментів впливу на ринок праці та зайнятість населення. Питання лише в тому чи завжди існуюча у країні система державного управління зайнятістю готова за необхідності вжити адекватних ситуації заходів впливу. Серед них найбільш перспективними є ті, що враховують об'єктивний вплив глобальних трендів і спрямовані на активізацію інноваційної зайнятості, підприємницької активності населення, забезпечення збалансованості ринку освітніх послуг та ринку праці, прогнозування обсягу і структури попиту і пропозиції на ринку праці, підвищення конкурентоспроможності фахівців і розширення кола гідних робочих місць.

Література:

1. Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний і зарубіжний досвід: монографія / за ред. С. Чернова, В. Воронкової, В. Банаха; Запорізь. держ. інж. акад. Запоріжжя: ЗДІА, 2019.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНИХ МУНІЦИПАЛЬНИХ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ СТАНДАРТІВ

*Номировська О.В., аспірант,
4 курс, спеціальність 281 Публічне управління та
адміністрування
Національний аерокосмічний університет
ім. М. Є. Жуковського «ХАІ»,*

*Дегтяр А.О., д-р. наук з держ. упр., проф.,
Заслужений діяч науки і техніки України, Національний
аерокосмічний університет
ім. М. Є. Жуковського «ХАІ»,
кафедра економіки та публічного управління*

Розвиток інформаційного суспільства та впровадження новітніх інформаційно-комунікаційних технологій є одним із пріоритетних напрямів державної політики України. Цей напрямок розвитку спрямований на використання передових технологій у всіх сферах суспільного життя, включаючи роботу органів влади та місцевого самоврядування. Україна визнає важливість розвитку інформаційного суспільства і взяла на себе зобов'язання сприяти цьому процесу, прийнявши законодавчі акти, спрямовані на створення сприятливого середовища для розвитку сучасних технологій. Закон України "Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки" та інші нормативні акти регулюють відносини у сфері інформаційних технологій та електронного урядування. Місцеве самоврядування також визнається як важливий учасник у впровадженні інформаційних технологій на місцевому рівні. Зокрема, Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні" визначає компетенцію рад у питаннях створення аудіовізуальних (електронних) засобів масової інформації, що включає в себе рішення про їх заснування, а також призначення і звільнення їх керівників. У контексті цих правових рамок місцеве самоврядування може відігравати ключову роль у впровадженні електронного урядування, створенні інформаційних ресурсів для громади та забезпеченні доступу до публічної інформації. Партнерство між місцевими органами влади та